ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΨΑΡΙΑ ΠΟΥ... ΠΕΤΟΥΝ!

Τὰ «ἱπτάμενα ψάρια». Τὰ χελιδονόψαρα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ψάρια ποὺ πετάγονται ἀπ' τὰ κύματα καὶ πέφτουν στὰ κραβάρια. Γιὰ ποιὸ λόγο πετοῦν; Τὰ «δακτυλόπτερα» τῆς Μεσογείου, κ.λ.π κ.λ.π.

Πετάει... πετάει... τὸ πουλί! Πετάει, πετάει... τὸ ψάρι!...

Πετάει ὅμως τὸ ψάρι;...

Μάλιστα, πετάει! Καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ σταυροκοπιέται κανένας γι' αὐτό... Γιατί νὰ μὴ πετοῦν τὰ ψάρια, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν κ' ἕνα σωρό, πουλιά, ὅπως π. χ. οἱ θαλασσοκόρακες, οἱ ὁποῖοι βουτοῦν στὸ νερὸ καὶ διασχίζουν ἑκατοντάδες μέτρα κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα; Γιατί νὰ μᾶς φαίνεται παράδοξο πὼς ὑπάρχουν ψάρια ποὺ πετοῦν, ἐφ' ὅσον κανεὶς δὲν ἐκπλήττεται μὲ τοὺς... ἱπποποτάμους, π. χ. ποὺ περνοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς τους μὲς στὰ ποτάμια, ἢ καὶ μὲ τὶς φάλαινες ποὺ ζοῦν στὴν ἐπιφάνεια τῶν θαλασσῶν; Γιατί νὰ μὴ πετοῦν καὶ αὐτὰ ἐφ' ὅσον τόσα μαστοφόρα πετοῦν σὰν τὴν νυχτερίδα π. χ.; Κι' ἐφ' ὅσον ἄλλα ζῶα, σὰν τοὺς ὀρνιθόρυγχους π.χ. ἔχουν... ράμφος πουλιοῦ, γεννοῦν αὐγά, κι' ὅμως... βυζαίνουν τὰ μικρά τους;...

* * *

Τὸ κυριώτερο καὶ πλέον διαδεδομένο εἶδος τῶν ἱπταμένων ψαριῶν εἶναι τὰ «ἀνακάνθινα» τῶν θερμῶν θαλασσῶν, τὰ κοινῶς λεγόμενα «χελιδονόψαρα».

Τὰ χελιδονόψαρα αὐτὰ ἀπαντιοῦνται κυρίως στὴν ἐρυθρὰ θάλασσα, ὑποδιαιροῦνται δὲ σὲ πολλὰ εἴδη. Τὰ μπροστινά τους φτεροῦγα εἶναι πολὺ ἀναπτυγμένα, μοιάζουν δὲ σὰν φτερὰ χελιδονιοῦ. Εἶναι ψάρια λεπτότατα, ὡραιότατα, χαριτωμένα, μὲ χίλια δυὸ χρώματα, ποὺ ἀλλοῦνα ἀλλάζουν καθὼς λαμποκοποῦν στὸν ἥλιο. Τὸ ἐπικρατέστερο χρῶμα τους εἶναι τὸ ἀσημί γαλάζιο. Τὰ μάτια τους εἶναι μεγάλα. Τὰ φτερά τους εἶναι στολισμένα μὲ βοῦλες μαῦρες. Εἶναι δὲ ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθος τοῦ σώματός τους ὑπάρχουν π.χ. ἕνα μικρόσωμο εἶδος μὲ φτεράκια σὰν τοῦ σπουργιτιοῦ! Κι' εἶναι καὶ κάτι ἄλλα «χελιδονόψαρα» ποὺ ἔχουν τὸ κάτω σαγόνι πιὸ μακρυὸ ἀπ' τὸ ἐπάνω καὶ τὰ δίκτυα ἔξω, ὅπως μᾶς κάνουν ἔτσι τὴν ἐντύπωση πὼς πρόκειται γιὰ πουλιά, — ἐνῶ στὸ βάθος εἶναι τὰ πολὺ ἀκριβὰ ψάρια τοῦ κόσμου!

Ἡ μεγαλύτερη διασκέδασή ὅλων ταξιδιοῦν στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα —πρὸς τὶς τροπικὲς χῶρες κυρίως— εἶναι νὰ παρακολουθοῦν τὸ πέταγμα τῶν «χελιδονόψαρων» αὐτῶν. Ἐνῷ τὸ πλοῖο προχωρεῖ—ὅταν κυρίως εἶναι καιρὸς—τὰ βλέπει κανεὶς νὰ πετοῦνται ἕξαφνα μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα κατὰ χιλιάδες, νὰ βέβη στὸν ἀέρα καὶ νὰ ξαναπέφτουν σὲ ἀπόσταση ἀρκετῶν μέτρων μακρύτερα. Τὸ θέαμα εἶναι ὑπέροχο... Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ ψάρια πετάγονται ἀπὸ τὴ κορυφὴ τῶν κυμάτων καὶ πέφτουν κατεύθυνση ἀντίθετη πρὸς τὴ φορὰ τοῦ ἀνέμου! Ἔχουν ἀκόμη καὶ κάποιαν ἄλλη ἰδιότητα. Τὴ νύχτα ἐκπέμπουν φωσφορισμούς. Κι' ἔτσι, μὲς στὸ σκοτάδι κάνουν τὴν ἐντύπωση φωτεινῶν βολίδων!

Τί ὅμως παρακινεῖ αὐτὰ τὰ ψάρια νὰ πετοῦν; Τὸ κάνουν γιὰ παιχνίδι ἄραγε; Ἢ μήπως ζητοῦν, στὸν ἀέρα, καταφύγιο ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεων ποὺ ὑφίστανται, μὲς στὴ θάλασσα ἀπὸ τὰ μεγάλα ψάρια;... Ἰδοὺ ἕνα ὁμοῦ ποὺ οἱ φυσιοδίφαι δὲν μπόρεσαν ἀκόμη νὰ ἐξακριβώσουν ἐντελῶς. Τὸ γεγονὸς εἶναι πώς, πράγματι, μὲς στὰ βάθη τῶν θαλασσῶν λαμβάνουν χώραν πολύνεκρες μάχες. Τὰ μεγάλα ψάρια κυνηγοῦν τὰ μικρότερα γιὰ νὰ τὰ κατιβροχθίσουν. Ὥστε εἶναι φυσικὸ μιὰ ποὺ τὰ χελιδονόψαρα μποροῦν νὰ πετάξουν στὸν ἀέρα, νὰ κοιτάζουν μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ διαφύγουν τοὺς μεγάλους δυώκτιας τους... Ἀλλὰ καὶ στὸν ἀέρα δὲν τὰ ἀναμένει καλλιτέρη τύχη. Ἕνα σωρὸ θαλασσοπούλια πετοῦν συνεχῶς πάνω ἀπ' τὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης, παραμονεύντας νὰ τσακώσουν κανένα ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ χορτάσουν τὴν πείνα τους. Αὐτὸς ὅμως ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι ὁ μόνος ποὺ διατρέχουν τὰ «ἱπτάμενα ψάρια»... Πολλὲς φορές, μὲ τὴ φόρα ποὺ πέφτουν, τυχαίνει νὰ πέφτουν...πάνω στὰ καταστρώματα διαφόρων πλοίων ποὺ περνοῦν ἀπὸ κεῖ. Ἔ, πῶς τὰ «βουτοῦν» τότε τὰ πληρώματα! Οἱ ἄγγλοι μάλιστα τρέφουν ἰδιαίτερα ἀδυναμία πρὸς τὰ «χελιδονόψαρα», τὰ ὁποῖα θεωροῦν ὡς ἕπαθλο κι' ἐκλεκτὸ μεζέ... Ὥστε γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους, δὲν ἔχουν τὰ κακόμοιρα, παρὰ νὰ ξαναπέσουν μές στὴ θάλασσα γιὰ νὰ ξαναπετάξουν σὲ λίγο, ὅταν βρεθοῦν ἀντιμέτωπα μὲ κανένα νέο θαλασσινὸ ἐχθρό τους.

Σημειώστε, ἐν τούτοις, ὅτι τὰ ψάρια αὐτὰ πετοῦν μὲ τὴν εὐκινησία καὶ τὴ «μαστορία» πραγματικῶν πουλιῶν. Κι' ἂν τὴν παθαίνουν καμμιὰ φορά, πέφτοντα στὰ στραβὰ πάνω στὰ ράμφη τῶν πουλιῶν ἢ στοὺς πιὸ ἀδυσώπητούς των ἐχθροὺς—στοὺς ἀνθρώπους—τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι, φροντίζουν κυρίως νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τοὺς θαλασσινοὺς ἀντιπάλους των, μόλις βρεθοῦν μπρὸς σὲ νέους ἀπροσώπους ἐχθροὺς τὰ...χάνουν κα'... δὲν ξέρουν πιὰ τί κάνουν!

Ὕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτά, καὶ γιὰ νὰ συμβιβάσουμε τοὺς διαφωνοῦντας φυσοδίφας, πρέπει νὰ καταλήξουμε στὸ συμπέρασμα πὼς τὰ «χελιδονόψαρα» πετοῦν...τόσο γιὰ εὐχαρίστησή τους ὅσο καὶ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τοὺς διαφόρους διώκτας τους.

Ἡ μεγαλύτερη ἀπόσταση ποὺ μποροῦν νὰ διασχίζουν, πετῶντας τὰ «χελιδονόψαρα» εἶναι τὰ τριάντα μέτρα. Πολλοὶ ὅμως ταξιδιῶται, ἰσχυρίζονται ὅτι διασχίζουν καμμιὰ φορὰ ἑκατὸ κι' ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα. Αὐτὸ ὅμως θὰ ὀφείλεται μᾶλλον σὲ ὀφθαλμαπάτη. Τὰ ψάρια αὐτὰ καθὼς εἴπαμε πετοῦν «κοπαδιαστὰ» κατὰ χιλιάδες. Πιθανῶς λοιπὸν ἄλλα ψάρια νὰ ἦσαν ἐκεῖνα ποὺ εἶδαν νὰ πετάγονται ἀπ' τὴ θάλασσα, οἱ ταξιδιῶται αὐτοὶ καὶ ἄλλα ἐκεῖνα ποὺ ξανάπεσαν σ' αὐτὴν ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα βαθύτερα.

Τὸ γεγονός, ὁπωσδήποτε, εἶναι ὅτι τὰ «χελιδονόψαρα» θὰ μποροῦσαν νὰ διασχίζουν πολὺ μεγαλύτερες ἀποστάσεις στὸν ἀέρα, ἂν ἤσαν ἀπὸ λίγα δευτερόλεπτα πετάγματος μὲς στὴν θερμὴ ἀτμόσφαιρα τῶν τροπικῶν χωρῶν, τὰ φτερά τους δὲν ξεφαίνονταν καὶ δὲν χάναν ἔτσι τὴν ἀπαραίτητη εὐκινησία τους.

Ἕνα ἱπτάμενο ψάρι, τὸ ὁποῖο διασχίζει τὸν ἀέρα μὲ ταχύτητα σφαίρας!...

* * *

Ὅ,τι εἴπαμε γιὰ τὰ «χελιδονόψαρα» τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, θὰ μποροῦσαμε νὰ τὸ ἐπαναλάβουμε καὶ γιὰ τὰ «δακτυλόπτερα», τὰ «διαβολόψαρα» καὶ πολλὰ ἄλλα ψάρια τοῦ εἴδους αὐτοῦ ποὺ συναντοῦνται στὴ Μεσόγειο. Στὸ σχῆμα καὶ στὶς συνήθειες ὅλα μοιάζουν μεταξύ τους. Διαφέρουν μόνο στὴν ἀντοχὴ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πετάγματος, στὸ μέγεθος καὶ στὴν εὐκινησία τους.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μερικὰ ψάρια ποὺ δίνουν τὴν ἐντύπωσι πὼς πετοῦν χωρὶς νὰ πετοῦν πραγματικῶς. Τὰ ψάρια αὐτὰ «πηδοῦν» μόνο γιατὶ τὰ φτερά τους δὲν ἔχουν διάπλασι τέτοια ποὺ νὰ τὰ δευκολύνη στὸ πέταγμα. Οἱ λόγοι ποὺ τὰ σπρώχνουν τὰ ψάρια αὐτὰ νὰ ξεφεύγουν, πρὸς στιγμὴν, ἀπὸ τὴν θαλασσινὴ κατοικία τους, εἶναι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οἱ ἴδιοι ποὺ ἀναγκάζουν καὶ τὰ «ἱπτάμενα ψάρια» νὰ πετοῦν. Ἡ ἐπιθυμία νὰ παιχνιδοῦν λιγάκι, καὶ ἡ ἀνάγκη νὰ διαφύγουν ἀπὸ τὴν καταδίωξη κανενὸς ἐχθροῦ τους. Ὑπάρχει ὅμως κι' ἕνας ἄλλος λόγος. Τὰ ψάρια αὐτὰ τρελλαίνονται γιὰ τὰ ἔντομα καὶ μόλις δοῦν κανένα μέσα ἀπ' τὸ νερὸ σπεύδουν νὰ πηδήσουν γιὰ νὰ τό... τσακώσουν στὸ στόμα τους.

Στὴν τάξη τῶν «πηδούντων» αὐτῶν ψαριῶν, ἀνήκουν πολλὰ καὶ ποικίλα εἴδη. Στὶς ἀκτὲς τῆς Φλωρίδος π.χ. ὑπάρχει ἕνα εἶδος ψαριῶν, σχήματος ψαροῦ καὶ πλατοῦ, ποὺ πηδοῦν στὸν ἀέρα καὶ διασχίζουν ἀρκετὰ μεγάλες ἀποστάσεις λόγω τοῦ σχήματός των ἀκριβῶς αὐτοῦ ποὺ τὰ κάνει νὰ κρατοῦν τὴν ἰσορροπίαν τους στὸν ἀέρα ἐπὶ ἀρκετὸ χρονικὸ διάστημα. Στὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ, ἐπίσης, ὑπάρχει ἕνα ψάρι ποὺ σὰν πηδήσει στὸν ἀέρα, ἀρχίζει καὶ κάνει τέτοιους ἑλιγμοὺς μὲ τὸ σῶμα τους, ὥστε... κατορθώνει καὶ πέρνει ὅτι κατεύθυνση θέλει! Οἱ φυσιοδίφαι, βασιζόμενοι σὲ ὁρισμένους φυσικοὺς νόμους, ἠμπόρεσαν τὴν ἰδιότητα αὐτὴν τῶν μεξικανικῶν ψαριῶν πρὸ ὀλίγου. Μετὰ τὴν ἐπιχείρησιν ὅμως τοῦ κινηματογράφου, ποὺ κατέστη εὔκολος ἡ κινηματογράφησις κινουμένων ἀντικειμένων, τὸ ἐξηκριβώσαν καὶ τὸ παραδέχθηκαν ἀπολύτως.

Ὁ Νατουραλίστ

Ἕνα «δακτυλόπτερο» τὴ στιγμὴ ποὺ πετᾶ πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα!...

*

ΑΠ' ΟΛΟΝ ΤΟ ΚΟΣΜΟ

— Ὁ πατέρας μου σᾶς παρακαλεῖ νὰ τοῦ ἐπιστρέψετε τὸ ποδήλατο τοῦ σᾶς δάνεισε πρὸ δύο μηνῶν γιὰ δυὸ ἡμέρες.

— Νὰ τοῦ πῆς ὅτι εἶνε ἀδιόρθωτος. Μποροῦσε νὰ κάμῃ αὐτὸ ποὺ ἔκαμα ἐγώ.

— Τί θηλαδή.

— Νὰ βρῇ κάποιον νὰ τοῦ δανείσῃ τὸ ποδήλατό του καὶ νὰ μὴ τοῦ τὸ γυρίσῃ.